

Pomysły z praktyki
przedszkolnej

Część 2

Języki sąsiedzkie w codziennym życiu przedszkolnym: Nowe pomysły płynące z praktyki przedszkolnej

Czy macie Państwo w przedszkolu stały kontakt z rodzimymi użytkownikami języka polskiego lub czeskiego? Opiekujecie się Państwo dziećmi, których rodziny posługują się właśnie tymi językami? Jeśli tak, to świetnie! Pozwólcie, aby wszystkie dzieci, ich rodzice, a także opiekunowie mieli szansę poznać język i kulturę krajów sąsiedzkich.

Jak to zrobić? O to zapytaliśmy 12 przedszkoli z regionów przygranicznych Niemiec, Polski i Czech. Z wielkim entuzjazmem opowiedzieli nam o swoich pomysłach i wypróbowanych metodach, które z powodzeniem wdrażają i którymi chętnie się z Państwem podzielą. Rezultatem tych rozmów stała się nowa kolekcja kart, która z pewnością powiększy Państwa osobiste zbiory materiałów dydaktycznych.

**Niech inspiрую Państwa podczas dalszej pracy pedagogicznej!
Czerpcie Państwo z doświadczenia innych!**

W razie jakichkolwiek pytań Saksońska Jednostka ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich [Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung (LaNa)] jest do Państwa dyspozycji.

Przez złotą bramę do języka sąsiada

Zabawa „**Złota brána – Złota brama**” znajduje się w walizce z materiałami do nauki języków krajów sąsiedzkich. Chętnie tę grę wykorzystuje w naszym przedszkolu jedna z naszych czeskich koleżanek. Dzieci nie potrzebują żadnych instrukcji, bo doskonale znają piosenkę i wiedzą jak się do niej poruszać. Dlatego również podczas wolnej zabawy samodzielnie po nią sięgają. Jest to również niezwykle przeżycie dla dorosłych, gdyż dzieci potrafią bardzo szybko zarazić ich swoim zachwytem i entuzjazmem: Zabrałam raz naszych pierwszoklasistów na wycieczkę. One nieustannie śpiewały jakąś piosenkę. W końcu zapytałam co to takiego? Dzieci powiedziały mi, że to gra i trzeba się do niej jeszcze odpowiednio poruszać. Bez przygotowania ustawiły się w kółku i pokazały mi na czym ona polega. Śpiewały oczywiście po czesku. Byłam zachwycona i szybko do nich dołączyłam.

Nancy Börner,
Kindertagesstätte Regenbogen Marienberg

Zabawa „Złota brána – Złota brama”

Po polsku (tłum.):

Złota brama, kto ją otworzy? Ten kto złoty
kluczyk włoży.
Kto pod nią wejdzie, ten dalej nie przejdzie.
Więc patrz przed siebie bo trafi na Ciebie!

Po niemiecku:

Goldenes Tor, wer geht hinein? Goldener Schlüssel
lässt euch ein.
Wer will es wagen? Den müssen wir schlagen.
War es dieser oder der, schlagen wir ihn immer mehr!

Zasady gry:

Liczba graczy jest dowolna. (Przynajmniej) dwie osoby robią bramę, łącząc dłonie nad swoimi głowami. Wszyscy inni łapią się za ręce, tworzą okrąg i pod nią przechodzą, powtarzając jednocześnie głośno naszą rymowankę. Gdy padnie ostatnia sylaba brama się zamyka, poprzez opuszczenie dłoni. Osoba w środku zostaje uwięziona.

Z naszego doświadczenia: Nasze dzieci uczą się języka czeskiego/ sąsiada poprzez zabawę. Najlepszym sposobem jest **sluchanie i powtarzanie w połączeniu z ruchem**. Dzieci z krajów sąsiedzkich stają się wtedy często małymi językowymi asystentami i pomagają swoim rówieśnikom poprawnie wymawiać słowa. W ten sposób uczą się nie tylko dzieci, ale również my dorośli – ale tylko wtedy kiedy się zaangażujemy!

Chodź, pokażę Ci mój świat

Do naszej placówki uczęszczają również dzieci z Polski. Naturale jest dla nas to, że dzieci każdego dnia mają kontakt z dwoma językami i kulturami, co pozwala im odkrywać i poznawać „inne światy”.

Jak jest w domu u moich polskich przyjaciół? Jakie lubią zabawki? Co lubią jeść? Jakiej muzyki słuchają? Jakie filmy oglądają? Takie pytania i wiele innych zadaje sobie większość dzieci. Chcąc pomóc im w znalezieniu odpowiedzi na nie, zrealizowaliśmy projekt **„Komm, ich zeige dir meine Welt”** (tłum. „Chodź, pokażę Ci mój świat”). W jego ramach odwiedziliśmy ich rodziny w domach.

Dörte Koch,
Deutsch-polnische Zentralkindertagesstätte
Kinderschloss Sonnenschein Groß Krauscha

Komm, ich zeige dir meine Welt

Podczas odwiedzin u rodziny Elizy i Ilony, których rodzice pochodzą z Polski, dzieci odkryły wiele nowych i interesujących rzeczy. Miały również okazję do zadawania pytań. Mama dziewczynek odpowiadała na nie po polsku, co było także niezwykle ekscytujące dla niemieckich dzieci. Po poczęstunku przyszedł czas na zwiedzanie mieszkania. Śpiewając polską piosenkę „Dzień dobry” poznawały każdy jego zakątek. Eliza i Ilona zaprosiły swoich przyjaciół, aby pokazać im również okolicę w której mieszkają. Najpierw zabrały wszystkich na spacer po sąsiednim lesie. Później pokazały im stadninę koni. Dziewczynki były bardzo podekscytowane i wspaniale zaprezentowały swój świat innym dzieciom. Było pięknie! Wszyscy chcieli, aby to popołudnie trwało wiecznie. Dzień zakończył się na placu zabaw przed domem dziewczynek. Zawszą słychać było śmiech, polskie i niemieckie rozmowy, a także piosenkę. Dzieci były tak zachwycone, że już następnego dnia pytały: Kiedy znowu odwiedzimy Ilonę i Elizę?

Wskazówka: Dzieci są też z siebie dumne, kiedy mają okazję przedstawić sobie nawzajem swoje hobby, ulubioną książkę czy drużynę, do której należą. Przy tym **jest wiele okazji do użycia języka sąsiada**. Zapytajcie dzieci np. o określenia czy typowe okrzyki w ich języku ojczystym i porównajcie to wspólnie z niemieckimi zwrotami.

Kinderschloss Sonnenschein jest jednym z przedszkoli, które biorą udział w projekcie Euroregionalnej niemiecko-polskiej sieci przedszkoli. Więcej na ten temat dowiecie się na stronie: www.nachbarsprachen-sachsen.eu/kita-netzwerke.

Język jest kolorowy

Językiem naszych sąsiadów posługujemy się podczas wielu przedszkolnych aktywności, gdy tylko jest to możliwe. Dla dzieci jest to coś naturalnego, co sprawia, że język staje się kolorowy.

W naszym przedszkolu również jest barwnie. Nasze drzwi zostały pomalowane na różne kolory. Wystrój nawiązuje do nazwy naszej placówki - **do tęczy i jej barw**. W przedszkolu towarzyszy nam język czeski. Kolory (a także nasze sale) opisaliśmy w dwóch językach, co sprawia, że dzieci i dorośli otacza też język pisany. Dzięki temu odkrywają wspólnie różnorodność języka wszystkimi zmysłami.

**Silke Roick-Frenzel,
Christliche Kindertagesstätte
Unterm Regenbogen Sebnitz**

Kolory tęczy

Niemiecki:

rot
orange
gelb
grün
blau
violett
gold
silber
bunt

Polski:

czerwony
pomarańczowy
żółty
zielony
niebieski
fioletowy
złoty
srebrny
kolorowy

Czeski:

červený
oranžový
žlutý
zelený
modrý
fialový
zlatý
stříbrný
barvený

Wskazówka: W każdej porze roku i wielu innych sytuacjach można połączyć życie codzienne z nauką kolorów. Jest to również jeden ze sposobów na wypełnienie im czasu między innymi aktywnościami np. grą „Widzę coś, czego Ty nie widzisz i to jest...”. Każde dziecko podaje kolor i nazwę odgadniętego przedmiotu w języku obcym. **Wszyscy sobie pomagają i wzajemnie uczą się od siebie.**

Więcej informacji dotyczącej nauki języków krajów sąsiedzkich w przedszkolu „Kita Unterm Regenbogen der Kinderarche Sachsen” znajdziecie pod: www.nachbarsprachen-sachsen.eu/lana/blog/allgemein/projekt-du-ja.html.

Odkrywamy świat książek i ich języków

Jak brzmią opowiadania w języku naszych sąsiadów? Jak wyglądają litery w języku polskim i czeskim? Jakie bajki są w Niemczech i w Polsce?

W naszym przedszkolu spotykają się dzieci, rodziny i pedagodzy z Niemiec i z Polski. Każdego dnia można usłyszeć dwujęzyczny zgiełk. Wykorzystaliśmy tę okazję i stworzyliśmy wielojęzyczne **kąciki do czytania**. Szczególnie zachęcamy rodziny do wzbogacania tych kącików (używanych) książkami z ich domów.

Björn Wünsche, Barbara Laris,
Integrative Kindertagesstätte Bergpiraten Bad Muskau

Kącik do czytania w wielu językach

Stworzenie kącika do czytania::

Kąciki do czytania znajduje się poza salą zabaw - na korytarzu. Kilka niskich regałów umożliwi, nawet najmniejszym, łatwe sięgnięcie po książkę. Przygotowane są również różne miejsca do siedzenia np. kanapa, pufa czy wykładzina podłogowa. Ważne jest także dobre światło dzienne, które wpada przez duże okna do kącika czytelniczego. W taki sposób kącik jest widoczny również z zewnątrz. Zasady korzystania z kącika do czytania zostały zamieszczone w języku niemieckim i polskim.

Zasady korzystania:

1. Wszystkie osoby, które przychodzą i wychodzą z naszego przedszkola, mogą korzystać z kącików do czytania samodzielnie lub razem z innymi.
2. Książki można czytać na miejscu lub wypożyczać do domu.
3. Każdy może powiększać zasoby kącika czytelniczego przynosząc używane książki z domu. Do tego przeznaczone są odpowiednie skrzynki na książki, na te w języku polskim, jak i w niemieckim. Nasz personel porządkuje je i umieszcza na odpowiednim miejscu w kąciku do czytania.

Wskazówka: Zamieńcie kąciki do czytania, na kąciki do słuchania, w **których to rodzimi użytkownicy języka będą mogli czytać na głos fragmenty wybranych książek**. Poproście rodziny o przeczytanie fragmentów ich ulubionych książek, lub tych które od niedawna znajdują się w kąciku do czytania. Może to doprowadzić do dwujęzycznego dialogu między słuchaczami a czytającymi. Być może narodzą się nowi miłośnicy czytelnictwa?

Wielojęzyczne materiały dotyczące kącików do czytania znajdziecie w bibliotece, do której prowadzi poniższy link: www.nachbarsprachen-sachsen.eu/materialbibliothek.

Chwalimy dzieci w języku sąsiada

Czego życzą sobie dzieci w każdym wieku i w każdej kulturze? Szczerej pochwały i uznania! Podziwianie dzieci i ich osiągnięć można wyrazić na wiele sposobów. Dobrym słowem zdobywamy ich serca i zaufanie. W naszej placówce **chwalimy dzieci w ich ojczystym języku** zwracając też uwagę na kulturę kraju, z którego pochodzą

**Robin Jacob,
Michaeliskindergarten Adorf**

Chwalimy dzieci w języku sąsiada

Niemiecki:

Das hast du gut gemacht!
Dein Bild gefällt mir!
Ein großartiges Bauwerk!
Du hast an alles gedacht!
Das hat super geklappt!
Wir klatschen [Beifall]!
Du hast dich allein angezogen!
Das war spitze!
Prima!

Polski:

To zrobiłeś/-aś dobrze!
Podoba mi się Twój obrazek!
To jest wspaniała budowla!
Pomyślałaś/-eś o wszystkim!
To wyszło super!
Bijemy brawo!
Ubrałeś/-aś się sam/a!
To było wspaniałe! / Super!
Świetnie!

Czeski:

To jsi udělal/a dobře!
Tvůj obrázek se mi líbí!
To je velkolepá stavba!
Myslel/a jsi opravdu na všechno!
To se povedlo výborně!
Tleskáme!
Sám/Sama jsi se oblékl/a!
To bylo perfektní!
Prima!

Z naszego doświadczenia: Po pewnym czasie także dzieci bardzo chętnie chwalą swoich rówieśników w ich ojczystych językach. W ten sposób polskie/czeskie dzieci mogą usłyszeć swój język w przedszkolu, co motywuje ich do chwalenia niemieckich dzieci w ich języku.

MiKiTa jest jednym z przedszkoli biorących udział w projekcie Euroregionalnej niemiecko-czeskiej sieci przedszkoli. Więcej informacji znajdziecie Państwo pod linkiem:
www.nachbarsprachen-sachsen.eu/kita-netzwerke.

Różnorodność jest fajna!

W naszej placówce spotykają się rodziny z około 20 krajów, posługujące się 14 różnymi językami. Oznacza to, że mamy na miejscu małych ekspertów językowych i kulturowych. Cienimy sobie tę różnorodność i zachęcamy do wykorzystywania jej w życiu codziennym przedszkola. To nie tylko integruje grupę, ale również sprawia, że dzieci uczą się od siebie nawzajem.

Różnorodność języków wita naszych gości już na samym wejściu do przedszkola. Nasze „**drzewo kultur**” zachęca wszystkich rodziców do zaznajomienia się z innymi rodzinami, z ich tradycjami rodzinnymi, kulturowymi lub religijnymi.

Katja Fleßner,
Kleiner Globus Dresden

„Drzewo kultur” dla wszystkich

Tak wygląda nasze drzewo:

1. Zostało ono stworzone z różnych materiałów i pomalowane na różne kolory. Konar został umocowany w wiaderku. Gałęzie stały się miejscem na zapiski.
2. Teraz znajduje się ono przy wejściu do przedszkola, jest dobrze widoczne i dostępne dla wszystkich rodzin.
3. Obok niego znajduje się taśma samoprzylepna, karteczki czy długopisy, za pomocą których tworzone są wpisy, które mogą powstawać na miejscu lub w domu.
4. Wielojęzyczna instrukcja została umieszczona na konarze drzewa.

Tak zapełniamy nasze drzewo:

1. Jesteśmy z rodzicami w nieustannym kontakcie poprzez drogę mailową i pocztową.
2. Tematy zmieniają się wraz z porami roku. Tematów jest tak dużo, że z pewnością każda rodzina znajdzie coś dla siebie.
3. Przykład z życia codziennego przedszkola może być naszą inspiracją.
4. Zapiski np. piosenki, gry, przepisy są mile widziane również w językach ojczystych. Przez co różnorodność jest szybko zauważalna.
5. Gdy drzewo się zapełni, zapiski trafiają do „skarbnicy kultury”. Później można w szybki i łatwy sposób odtworzyć dany pomysł.

Wskazówka: Zachęcamy rodziców do rozmawiania z dziećmi w domu w ich **ojczystych językach**. Stanowi to podstawę stałej relacji „rodzic - dziecko”, wpływa na rozwój tożsamości i przyczynia się ogólnie do rozwoju jego umiejętności językowych. **W ten sposób język ten jest również obecny w życiu codziennym przedszkola.**

Listy dla rodziców na temat wielojęzyczności w rodzinie i karty obrazkowe dotyczące komunikacji m. in. w języku niemieckim, czeskim lub polskim znajdziecie Państwo pod poniższym linkiem:
www.nachbarsprachen-sachsen.eu/materialbibliothek

Poznajemy dwujęzyczne historie

W naszym przedszkolu znajdują się również dzieci z polskojęzycznych rodzin, a Polska znajduje się tylko kilka kilometrów dalej. To dobry powód, aby wszystkie dzieci mogły poznać język sąsiada i nauczyć się myśleć nieszablonowo. Przecież jest on częścią naszego życia tutaj – blisko granicy.

Ale jak nasze przedszkole podchodzi do języka i kultury naszego sąsiada? Jak możemy włączyć inny język do codziennych zajęć przedszkolnych, tak aby wszystkie dzieci, niezależnie od tego, czy ich językiem ojczystym jest niemiecki, czy polski, mogły równomiernie z niego korzystać? Wizyty **dwujęzycznych tandemów** otworzyły nam drzwi do tego świata języków.

Felicitas Baensch,
Katholisches Kinderhaus St. Jakobus Görlitz

Dwujęzyczne tandemy

Oto jak działa dwujęzyczny tandem:

- Rodzimi użytkownicy języka niemieckiego, polskiego lub czeskiego, wybierają historię, o której chcieliby wspólnie opowiedzieć.
- Historia ta jest opowiadana jednakowo w obu językach, a jej fragmenty nie są tłumaczone. Historia rozpoczyna się w jednym języku, natomiast następny wątek kontynuowany jest w drugim. W ten sposób historie słyszymy naprzemiennie w dwóch językach.
- Rekwizyty, mimika i gesty pozwalają dzieciom śledzić historię, bez konieczności rozumienia każdego słowa. Często też nie zauważają zmiany języka.
- Największą radość sprawiają zajęcia, w których angażuje się też dzieci (np.: poprzez naśladowanie kroków czy dźwięków)
- Później dzieci malują obrazki przedstawiające ich wrażenia i w ten sposób utrwalają nowo poznane słownictwo w języku polskim, czeskim lub niemieckim.

Wskazówka: Spróbujcie Państwo tak jak my! Czytanie czy opowiadanie historii jest codziennością u większości rodzin. Zapytajcie rodziców lub dziadków (rodzimych użytkowników języka) dzieci, czy chcieliby wziąć udział i przygotować wspólnie z Państwem dwujęzyczne tandemy.

Więcej informacji dotyczących dwujęzycznych tandemów znajdziecie Państwo pod:
www.nachbarsprachen-sachsen.eu/lana/blog/allgemein/de-pl-erzahltdem.html

Tworzymy międzykulturowe atrakcje dla rodzin

W naszym przedszkolu nie ma dzieci z krajów sąsiedzkich. Współpracujemy jednak dynamicznie z przedszkolem z Jabłonec nad Nisou. Raz w tygodniu jedna z naszych koleżanek zamienia się z koleżanką z czeskiego przedszkola miejscem pracy. Co dwa tygodnie spotykamy się z dziećmi z Jabłonec nad Nisou. Spotkania odbywają się raz w naszej, a raz w czeskiej placówce. Jedną z tradycji naszego przedszkola jest coroczny **niemiecko-czeski festyn rodzinny** w Karkonoszach. Dzieci, ich rodziny, a także grono pedagogiczne spędzają razem cały weekend. Podczas zabaw, gier i śpiewu tworzą się mieszane grupy, zarówno między dorosłymi, jak i dziećmi.

**Bettina Prieber, Integrative Kindertagesstätte
Knirpsenland Oderwitz**

Pomysły na zorganizowanie międzykulturowych spotkań rodzinnych

Dwujęzyczna gra w podchody:

1. Stwórzcie zespoły mnieszane: dziecko i dorosły, język niemiecki i polski
2. Stwórzcie karty w obu językach: Osoba czytająca wskazówkę na głos, musi zrobić to w języku sąsiada.
3. Poproście o pomoc dzieci w tłumaczeniu wskazówek.
4. Zapełnijcie skrzynkę skarbów materiałami typowymi dla obydwu kultur i pozwólcie wyjaśnić dzieciom, jak rozumieją poszczególne rzeczy i dlaczego jest to typowe dla danego kraju.

Wspólne grillowanie:

1. Poproście każdą z rodzin o przygotowanie w domu jej ulubionej potrawy.
2. Nazwy potraw napiszcie w dwóch językach.
3. Każda rodzina może opowiedzieć o tym co przygotowała i podzielić się z innymi przepisem.
4. Niech każdy spróbuje prosić o coś do picia lub do jedzenia w języku sąsiada lub podziękuje w obcym sobie języku kucharzowi za smaczny posiłek.

Z naszego doświadczenia: Niezwykle jest to, że zarówno starsze rodzeństwo jak i rodzice biorący udział, starają się z własnej woli uczyć języka sąsiada, a **nasi mali eksperci chętnie im w tym pomagają**. Niektóre rodziny wspierają nas merytorycznie i dostarczają pomysłów na gry i zabawy. Często też pomagają w organizacji międzykulturowych spotkań rodzinnych.

Codzienne rytuały w języku sąsiada

Przy pomocy naszego codziennego rytuału „**łańcuszek miesięcy**” zapoznajemy dzieci już od małego z tematem upływu czasu. Obserwujemy przy tym związane z nim zmiany, rozmawiamy o zmieniających się porach roku, o tym, jaki mamy rok, kolejność miesięcy i dni tygodnia. Każdego dnia na nasz łańcuszek zakładamy nową kulkę. Dni robocze i święta są oznaczane różnymi kolorami. Kulki można przeciągać od lewej do prawej, aby można było je policzyć. Nasz „łańcuszek miesięcy” stwarza wiele okazji, by język sąsiada był obecny w życiu przedszkola. Dzieci pochodzące z polskich rodzin pomagają nam dorosłym i innym dzieciom w prawidłowej wymowie. Najczęściej wyliczają one na głos dni tygodnia po polsku, a my powtarzamy po nich.

**Cornelia Stübner, DRK-Kindertagesstätte
Eichhörnchen Fops Reichenbach / O.L.**

Inspiracje do stworzenia „łańcuszka miesięcy”

Niemiecki:

Welcher Tag ist heute?

Heute ist Montag.

Der wievielte Tag ist heute?

Der vierzehnte.

Welchen Monat haben wir?

Es ist September.

Welche Jahreszeit ist gerade?

Es ist Sommer.

Wie ist das Wetter?

Heute scheint die Sonne.

Polski:

Jaki jest dzisiaj dzień?

Dzisiaj jest poniedziałek.

Którego dzisiaj mamy?

Czternastego.

Jaki mamy (teraz) miesiąc?

Wrzesień.

Jaka jest teraz pora roku?

Teraz jest lato.

Jaką mamy (dziś) pogodę?

Dzisiaj świeci słońce.

Czeski:

Jaký je dnes den?

Dnes je pondělí.

Kolikátý je dnes den?

Čtrnáctý.

Jaký je měsíc?

Je září.

Jaké je roční období?

Je léto.

Jaké je počasí?

Dnes svítí slunce.

Wskazówka: Ze zbiorem materiałów do pracy w przedszkolu „Mit Biedronka, Maus und Žába durch das Jahr” i ich zawartością: zegar roczny, gra memo, puzzle, karty obrazkowe czy kolorowanki i wiele więcej, możecie Państwo rozszerzyć zabawy z „łańcuszkiem miesięcy”. Chętnie wykorzystujemy również piosenkę „Die Jahresuhr” (tłum. „Roczny zegar”) oraz wiersz „Sieben Tage hat die Woche” (tłum. „Tydzień ma 7 dni”).

Zbiór materiałów można bezpłatnie pobrać na stronie:

Nauka języka czeskiego przy pomocy technik komputerowych i internetu? W czasach, kiedy bezpośredni kontakt z sąsiadem czy wizyty w przedszkolu są niemożliwe, korzystamy z technologii i zarówno dzieci jak i my, nauczycielki raz w tygodniu bierzemy udział we wprowadzeniu do **języka czeskiego**, które odbywa się **na Skype**. Mimo że nie zastąpi to nam bezpośredniego kontaktu z językiem, jest to dla naszego przedszkola ciekawa możliwość bycia na bieżąco z językiem czeskim. Nie jest to też aż takie skomplikowane, jak się na początku wydawało.

Angela Graupner,
Deutsch-tschechisches Kneipp-Kinderhaus
Sonnenschein Klingenthal

1. Grupa spotyka się przed monitorem i skupia swoją uwagę na tym, co się na nim pojawia.
2. Nasza użytkowniczka języka czeskiego Pavlína Kellerová wita dzieci wspólną piosenką „Dobry den – Guten Tag” po drugiej stronie ekranu. Dzieci już znają tę piosenkę i potrafią ją zaśpiewać po czesku i niemiecku.
3. Później przychodzi czas na trochę sportu w obu językach, Pavlína wykonując różne ćwiczenia zaprasza dzieci do ruchu.
4. Następnie Pani Pavlína proponuje grupie tematy, które pasują do danej pory roku. Za pomocą wcześniej wysłanych kart pracy i przygotowanych materiałów dzieci uczą się nowych wyrazów i zdań. Przy nauce Pavlína pokazuje dzieciom obrazki. Jednocześnie nasze nauczycielki pomagają Pavlinie podczas zajęć językowych, powtarzając i ćwicząc z dziećmi wymowę poszczególnych wyrazów i zdań. Dzieci rozmawiają bezpośrednio z Pavlíną i często otrzymują od niej pochwały.
5. Słowami „ahoj” o „na shledanou” żegnamy się ze sobą i czekamy już na kolejne zajęcia i na to, że w końcu będziemy mogli spotkać się z Pavlíną osobiście.

Z naszego doświadczenia: Wiele językowych interakcji dzieci może być zorganizowane przez internet: od rozmowy o pogodzie aż po wspólne prace plastyczne, śpiewanie i tańczenie i wiele, wiele więcej. **Ważne jest to, aby atmosfera między pośredniczką językową a nami w przedszkolu była dobra, zarówno w internecie, jak i na żywo.**

Wspólna skarbnica wyrazów dla Dużych i Małych

Nie znacie języka sąsiada i nie macie odwagi włączyć go w życie przedszkola? Ja też jako nauczycielka przedszkola nie miałam wcześniej żadnych doświadczeń z językiem czeskim, a czytanie i wymowa nie przychodzi sama. Dlatego stworzyłam **skrabnicę wyrazów**, którą uzupełniamy razem z dziećmi. Do środka dajemy wyrazy związane z codziennością przedszkola, których dotychczas nie znaliśmy. Nasza rodzima użytkowniczka języka czeskiego i dzieci pochodzące z czeskich rodzin pomagają nam w tłumaczeniu wyrazów i ich wymowie.

Michaela Wolf,
Juniorkiste Eichigt

Skarbnica wyrazów związanych z posiłkami

Wspólnie stworzyliśmy spis wyrazów z nazwami przeróżnych produktów spożywczych. Pytam dzieci, kto przyniósł np. *jablko*, *obložený chleba* lub *tvorohový dezert* ze sobą. Gdy ktoś nie zna znaczenia słowa, najczęściej pomaga mu inne dziecko. Jeśli słowo nie znajduje się w naszym spisie, dopisujemy je, a przy kolejnej wizycie naszej czeskiej użytkownicy języka zostaje przetłumaczone. To działa w dwie strony, to znaczy, że również czeskie dzieci dzielą się nowymi wyrazami: „Mam dzisiaj *jablečná povidla*! Co to znaczy w twoim języku?”

Niemiecki:

das belegte Brot
die Quarkspeise
der Apfelmus

Polski:

kanapka
deser na bazie twarożku
mus jabłkowy

Czeski:

obložený chleba
tvorohový dezert
jablečná povidla

Wskazówka: Nasi rodzice zgłaszają nam, że dzieci również w domu próbują używać wyrazów z języka sąsiada. Stają się **małymi językowcami i przekazują swoją wiedzę rodzinie**. Często nasi rodzice nie potrafią porozumiewać się w języku sąsiada. Wspieramy ich rozdając im małe pomoce językowe z naszej skarbnicy.

Przykłady skarbnicy wyrazów znajdziecie Państwo w audio-słowniku pod linkiem:
www.triolinguale.eu/sekce/audioworterbuch

Przeżywamy wspólnie tradycje z kraju sąsiedzkiego

Kto przychodzi do nas w gości, może zobaczyć, że zarówno język i kultura Niemiec, jak i Czech nie są dla nas i dla naszych dzieci obce. To cechuje również nasze przedszkole partnerskie w Czechach. Naszym wspólnym celem jest pokazanie dzieciom jak wyglądają najważniejsze dni w roku w kraju sąsiada. Ważną tradycją podczas adwentu jest to, że **Św. Mikołaj** przychodzi z prezentami do naszych dzieci w towarzystwie aniołka i diabełka, dokładnie tak jak w Czechach.

Manuela Ullrich,
Kindertagesstätte Wichtelhäusel,
Deutschneudorf

Mikołajki w Czechach

Kiedy zaczyna się adwent, rośnie ekscytacja i radość dzieci. Chętnie podczas porannego siedzenia w kole niemieckie i czeskie dzieci opowiadają o wizycie Mikołaja (*Mikuláš*) w swoich domach.

W Mikołajki odwiedza nas przebrany Mikuláš, aniołek (*anděl*) oraz diabełek (*čert*). Te role przejmują czeska rodzina bądź starsze czeskie dzieci, które uczęszczają do naszego przedszkola.

Aniołek przypomina o dobrych uczynkach z zeszłego roku. Diabełek odpowiada za to, co nie do końca było dobre. Większość dzieci obawia się diabełka. Powtarza się mu, że schowa niegrzeczne dzieci do worka lub wręczy im w prezencie jedynie wór ziemniaków. Prowadzimy z diabełkiem śmieszny dialog i pokazujemy dzieciom, że nie mają się czego obawiać. Częścią tej tradycji są również słodczyce, które dzieci dostają w prezencie od *Mikuláša*, na koniec wizyty.

Wskazówka: Zaprosicie Państwo np. polskich bądź czeskich użytkowników języka z rodzin dzieci (np. mamę, tatę, starsze rodzeństwo czy dziadków), aby przedstawili dzieciom jakąś z tradycji (pracę plastyczną, typową potrawę, historię lub piosenkę) w swoim ojczystym języku. To może się odbyć zarówno w grupie przedszkolnej, jak i popołudniami w kafejce dla rodziców. Dzieci mogą jako mali „asystenci językowi” tłumaczyć i wyjaśniać niezrozumiałe kwestie.

